

Jaarrekening 2018

Stichting Mondriaan

Versie: definitief d.d. 10 mei 2019 tbv Raad van Bestuur
Versie: definitief d.d. 10 mei 2019 tbv Raad van Toezicht

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1 Jaarrekening 2018

5.1.1	Balans per 31 december 2018	1
5.1.2	Resultatenrekening over 2018	2
5.1.3	Kasstroomoverzicht over 2018	3
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	4
5.1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2018	17
5.1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	27
5.1.7	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	28
5.1.8	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	29
5.1.9	Toelichting op de resultatenrekening over 2018	30
5.1.10	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	34

5.2 Overige gegevens

5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	35
5.2.2	Resultaatbestemming	35
5.2.3	Gebeurtenissen na balansdatum	35
5.2.4	Controleverklaring	35

5.3 Bijlagen

5.3.1	Verantwoording productiekosten	36
5.3.2	Verantwoording bestede uren Wmo-projecten	39
5.3.3	Academiseringsgelden	40

5.1 JAARREKENING

5.1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na resultaatbestemming, bedragen x € 1.000)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	74.471	78.754
Financiële vaste activa	2	598	71
Totaal vaste activa		<u>75.070</u>	<u>78.826</u>
Vlottende activa			
Vorraden	3	201	233
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	4	10.926	9.841
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	5	0	272
Debiteuren en overige vorderingen	6	23.742	30.509
Liquide middelen	7	2.366	1.715
Totaal vlottende activa		<u>37.234</u>	<u>42.569</u>
Totaal activa		<u><u>112.304</u></u>	<u><u>121.395</u></u>
	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen	8		
Kapitaal		3	3
Bestemmingsreserves		0	1.033
Bestemmingsfondsen		22.765	21.548
Algemene en overige reserves		<u>1.123</u>	<u>1.123</u>
Totaal eigen vermogen		<u>23.891</u>	<u>23.707</u>
Voorzieningen	9	1.355	2.696
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	10	54.795	58.242
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	5	17	0
Overige kortlopende schulden	11	32.246	36.750
Totaal passiva		<u><u>112.304</u></u>	<u><u>121.395</u></u>

5.1.2 RESULTATENREKENING OVER 2018

(bedragen x € 1.000)

	<u>Ref.</u>	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	14	131.035	135.200
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	15	3.362	3.003
Overige bedrijfsopbrengsten	16	4.104	4.874
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>138.500</u>	<u>143.077</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	17	107.678	108.925
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	18	7.235	7.775
Overige bedrijfskosten	19	21.068	22.599
Som der bedrijfslasten		<u>135.981</u>	<u>139.299</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		2.519	3.778
Financiële baten en lasten	20	-2.335	-2.437
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>184</u>	<u>1.341</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>184</u></u>	<u><u>1.341</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Toevoeging/onttrekking:			
- bestemmingsfonds reserve aanvaardbare kosten		176	1.335
- bestemmingsfonds academisering		5	3
- bestemmingsfonds wachtgeldfonds academisering		3	3
		<u>184</u>	<u>1.341</u>

5.1.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

(bedragen x € 1.000)

	Ref.	2018	2017
		€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		2.519	3.778
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	18	7.235	7.776
- mutaties voorzieningen	9	-1.341	-2.188
- boekresultaten afstoting vaste activa	1 & 2	0	-1.253
- niet-gerealiseerde waardeveranderingen FVA	2	-602	-66
		5.292	4.269
Veranderingen in werkkapitaal:			
- Afname/toename voorraden	3	32	-21
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's /	4	-1.085	730
- Afname/toename vorderingen	6	6.767	-1.155
- Afname/toename vorderingen / schulden uit hoofde			
van financieringstekort respectievelijk -overschot	5	289	-448
- Afname/toename kortlopende schulden	11	-4.251	-1.790
		1.751	-2.684
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		9.562	5.363
Ontvangen interest	20	0	4
Betaalde interest	20	-2.324	-2.439
Ontvangen dividenden	20	41	45
		-2.283	-2.390
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		7.280	2.972
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings materiële vaste activa	1	-3.183	-4.170
Desinvesteringen materiële vaste activa	1	0	1.697
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-3.183	-2.474
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	10	0	0
Aflossing langlopende schulden	10	-3.445	-3.444
Aflossing kortlopende schulden	11	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-3.445	-3.444
Mutatie geldmiddelen		651	-2.946

Toelichting:

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Vestigingsgegevens en activiteiten

Stichting Mondriaan, waarvan de activiteiten met name bestaan uit het leveren van psychiatrische zorg, is statutair (en feitelijk) gevestigd aan de John F. Kennedylaan 301 in Heerlen, en is geregistreerd onder KvK-nummer 14068232.

Groepsverhoudingen

Voor de balans en resultatenrekening van de dochtermaatschappijen wordt verwezen naar de vennootschappelijke jaarrekening van deze entiteiten.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder RJ 655 'Zorginstellingen', Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van het volgende.

Correctie beginbalans

Kortlopende schuld inzake vakantiedagen

De impact van arbeidsrechtelijke verplichtingen voor zorginstellingen kan groot zijn. Daarom is begin 2018 door verschillende partijen in het veld een kritische blik geworpen op de juistheid en volledigheid van de personele verplichtingen. Als gevolg hiervan is binnen de sector naar voren gekomen dat niet in alle gevallen de juiste en/of volledige opslagen gehanteerd werden in de berekening van deze personele verplichtingen. Dit bleek breed in de sector te spelen. In de berekening van de kortlopende schuld inzake de vakantiedagen heeft Stichting Mondriaan de afgelopen jaren niet alle componenten die van toepassing zijn voor de opslag sociale lasten (sociale lasten, pensioen, vakantiegeld, eindejaarsuitkering) volledig meegenomen. Hierdoor is de verplichting voor vakantiedagen te laag weergegeven. Dit heeft geleid tot een gewijzigde berekening met betrekking tot deze balansposities per 31 december 2018. Ook de vergelijkende cijfers van 2017 (destijds nog deels gepresenteerd onder de voorziening levensfasebudget, zie vergelijkende cijfers hieronder) zijn aangepast.

Invloed correctie beginbalans op vermogen en resultaat: de verwerking heeft plaatsgevonden op de zogenoemd retrospectieve verwerkingswijze. Als gevolg van deze correctie is het eigen vermogen per 1 januari 2018 gedaald met € 0,7 miljoen. De kortlopende schuld inzake vakantiedagen is derhalve per 1 januari 2017 gestegen met € 0,7 miljoen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.1 Algemeen (vervolg)

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2017 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2018 mogelijk te maken. Aangezien de voorziening levensfasebudget met ingang van 2018 als gevolg van de verminderde onzekerheid in deze post onderdeel uitmaakt van de kortlopende schuld inzake vakantiedagen is de stand van deze voorziening volgens de jaarrekening 2017 in de beginbalans 2018 ook geherrubriceerd naar de kortlopende schulden.

Schattingwijzigingen

Voorziening jubilea

Mondriaan heeft in het boekjaar een hernieuwde inschatting gemaakt van de te hanteren blijfkansen bij de berekening van de jubileumvoorziening gebaseerd op ervaringen met uitstroombpercentages van personeel. Dit heeft er toe geleid dat de blijfkansen van personeel per soort jubileum lineair toenemen conform de verwachte uitstroom.

Overeenkomstig de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 145) worden de hieruit voortvloeiende effecten voor de voorzieningen verwerkt in de boekwaarde van de jubileumvoorziening per ultimo 2018. Als gevolg hiervan is de stand van de voorziening in het boekjaar eenmalig met € 1,1 miljoen afgenomen ten opzichte van de stand bij ongewijzigde uitgangspunten.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van de Raad van Bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

- Opbrengsten zorgverzekeringwet en Jeugdwet en gerelateerde nuanceringen en toerekening schadelastjaar/boekjaar;
- Voorzieningen

Verbonden rechtspersonen

De stichting heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen die niet in de consolidatie betrokken zijn op grond van Artikel 407 BW2 titel 9. Dit aangezien de gezamenlijke betekenis van deze verbonden ondernemingen te verwaarlozen is op het geheel.

- Mondriaan Schoon B.V.
- PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V.

De participaties zien er als volgt uit:

- Mondriaan Schoon B.V. (Heerlen): Stichting Mondriaan bezit 51% van de aandelen en Vebego Facility Services B.V. (Heerlen) heeft 49% van de aandelen. Stichting Mondriaan is de enige bestuurder en het toezichthoudend orgaan is de Raad van Toezicht van Stichting Mondriaan. De zeggenschap is conform de aandelenverhouding. De activiteiten van Mondriaan Schoon B.V. hebben betrekking op schoonmaakwerkzaamheden die door Mondriaan Schoon B.V. worden uitgevoerd bij Stichting Mondriaan.

- PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V. (Heerlen); Stichting Mondriaan bezit 50% van de aandelen, de overige 50% van de aandelen is in handen van MET ggz Holding B.V. (Roermond). Stichting Mondriaan is de enige bestuurder en het toezichthoudend orgaan is de Raad van Toezicht van Stichting Mondriaan. De zeggenschap is conform de aandelenverhouding. PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V. is voor 16,67% aandeelhouder van PsyQ Nederland Holding B.V. De activiteiten van PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V. betreffen het betalen van de jaarlijkse bijdrage aan PsyQ Nederland B.V. en het doorbelasten van dit bedrag aan beide aandeelhouders.

Voor verdere details wordt verwezen naar de toelichting op de financiële vaste activa.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de instelling zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de stichting niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's wat ook de functionele valuta is van Stichting Mondriaan. Tenzij specifiek genoemd is alle financiële informatie in euro's afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Materiele vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de stichting in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. In het geval dat belangrijkste bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de kostprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

Terreinvoorzieningen:	5-10%
Bedrijfsgebouwen en grond:	0-10%
Machines / Installaties:	5%
Verbouwingen:	5-20%
Inventaris:	10-15%
Vervoermiddelen:	12,75-20%
Automatisering:	14-33,33%

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva (vervolg)

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Kosten voor periodiek groot onderhoud worden indien zij niet de gebruiksduur van het object verlengen ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs. Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen van deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de stichting een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Joint ventures

Van een joint venture is sprake als binnen een gekozen rechtsvorm activiteiten “als gevolg van een samenwerkingsovereenkomst tussen een beperkt aantal deelnemers waarbij de zeggenschap in gezamenlijkheid wordt uitgeoefend” plaatsvinden. Op basis van deze criteria wordt PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V. binnen Mondriaan geclassificeerd als een joint venture. De joint venture wordt niet geconsolideerd aangezien deze voor het geheel van verwaarloosbaar belang is. De joint-venture wordt gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde waarbij het netto resultaat van de joint venture op basis van het Mondriaanaandeel wordt verwerkt.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva (vervolg)

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa (vervolg)

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Mondriaan constateert dat er in 2018 geen indicatoren zijn voor bijzondere waardeverminderingen op haar vaste activa. In 2016 heeft Mondriaan voor het laatst een bedrijfswaardeberekening uitgevoerd waarvoor de belangrijkste uitgangspunten waren: kasstroomgenererende eenheid op het niveau van de gehele stichting Mondriaan vastgesteld, kasstromen op basis van de meerjarenbegroting, discontopercentage van 5%. Uit deze bedrijfswaardeberekening is gebleken dat op basis van de gekozen uitgangspunten de netto contante waardeberekening geen aanleiding geeft tot een bijzondere waardevermindering.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening van stichting Mondriaan zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: financiële vaste activa, vorderingen en overlopende activa, liquide middelen, langlopende schulden, kortlopende schulden en overlopende passiva.

Initiële waardering

Financiële instrumenten worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Vervolgwaardering

Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de in deze waarderingsgrondslagen beschreven manier .

Verstekte leningen en overige vorderingen

Verstekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva (vervolg)

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. De aflossingsverplichting voor het komende jaar van de langlopende schulden wordt opgenomen onder kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten

Stichting Mondriaan maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd, vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs op basis van integrale inventarisatie aan het einde van het boekjaar. Hierbij wordt als gevolg van de hoge omloopsnelheid van alle voorraadelementen geen rekening gehouden met een voorziening voor incourantheid.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de directe opbrengstwaarde. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van financiers in mindering gebracht.

Vorderingen en schulden uit hoofde van het financieringstekort of -overschot

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi).

Eigen vermogen

Bestemmingsreserves

Wanneer het bestuur van de stichting een deel van de reserves heeft afgezonderd voor een speciaal doel, is sprake van een bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfonds(en)

Bestemmingsfonds(en) betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming. Indien een actie voor een specifiek doel meer opbrengt dan voor dat doel benodigd is of aan een gift de bestemming ontvalt, dient dit te worden vermeld in het verslagjaar waarin dit duidelijk wordt. Het meerdere bedrag dient niet langer onder het bestemmingsfonds, maar onder de reserves te worden verantwoord.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva (vervolg)

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting. De voorzieningen voor uitgestelde beloningen, langdurig zieken, levensfasebudget alsmede reorganisatie worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, behoudens wanneer de contante waarde nauwelijks afwijkt van de nominale waarde. Dit is per voorziening zowel onderstaand als in de toelichting apart toegelicht. De disconteringsvoet voor belastingen waartegen contant wordt gemaakt geeft de actuele marktrente weer. De actuele marktrente wordt bepaald op basis van het rendement op hoogwaardige ondernemingsobligaties op een liquide markt; indien de liquide markt ontbreekt, wordt de actuele marktrente bepaald op basis van het rendement op staatsleningen. Hierin zijn de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden niet betrokken. Rentemutaties van voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde worden verantwoord als dotatie voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening betreft de toekomstige verplichtingen inzake jubilea-uitkeringen van het personeel per balansdatum. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de in de CAO GGZ bepaalde vergoedingen bij 12½, 25 en 40 jaar dienstverband. Hierbij is op basis van ervaringscijfers van Mondriaan rekening gehouden met de blijfkans van het in dienst zijnde personeel per einde boekjaar. Bij de berekening worden de volgende groepen uitgesloten: tijdelijke contracten, stagiaires, leerlingen en AIOS. De jubileumvoorziening wordt berekend op basis van de gemiddelde disconteringsvoet van de afgelopen 3 jaar (dit varieert afhankelijk van de resterende looptijd, gemiddeld komt dit uit op 1,6%).

Voorziening langdurig zieken

De voorziening betreft de verwachte kosten inzake doorbetalingsverplichting van twee jaar van het op balansdatum als langdurig ziek aan te merken personeel. Voor alle medewerkers waaraan géén re-integratieplan ten grondslag ligt, wordt een voorziening getroffen ter hoogte van 100% van het laatst verdiende loon in het eerste jaar en 70% in het 2e jaar. Vanwege het beperkte effect van discontering op deze voorziening (voorziening is grotendeels kortlopend en door de lage rentestanden in de markt) is geen discontering toegepast (contante waarde wijkt nauwelijks af van nominale waarde).

Voorziening reorganisatie

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming. Vanwege het beperkte effect van discontering op deze voorziening (voorziening is grotendeels kortlopend en door de lage rentestanden in de markt) is geen discontering toegepast (contante waarde wijkt nauwelijks af van nominale waarde).

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat Stichting Mondriaan zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door Stichting Mondriaan gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van Stichting Mondriaan voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Onder deze opbrengsten vallen de opbrengsten uit zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning, subsidies en overige bedrijfsopbrengsten.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling (vervolg)

Toelichting op de omzetverantwoording van boekjaar 2018

Bij de omzetverantwoording is sprake van schattingsposten ten aanzien van onder meer de toerekening aan boekjaren van zowel de financiële impact van de onrechtmatigheden over 2018 als van de schadelastprognoses verwachte overproductie per verzekeraar per contractdeel (sGGZ, bGGZ en IGGZ) en waardering van onderhanden werk.

De raad van bestuur heeft de Zvw-omzet en daarbij behorende balansposten (zoals voor alle balansposten geldt) naar beste weten bepaald en daarbij rekening gehouden met belangrijke schattingsfactoren en bijzonderheden die landelijk een rol spelen en ook bij Stichting Mondriaan van toepassing zijn.

Onderstaand wordt de relevantie ervan voor de jaarrekening 2018 van Stichting Mondriaan toegelicht:

a) Zelfonderzoeken schadelastjaren 2013, 2014, 2015 en 2016

Stichting Mondriaan heeft het zelfonderzoek inzake schadelastjaren 2013, 2014 en 2015 afgerond. Het zelfonderzoek inzake schadelastjaar 2016 zit in een afrondende fase met de reviewende verzekeraar. Landelijk bestaat nog discussie ten aanzien van enkele aspecten betreffende het zelfonderzoek. Dit heeft mede tot gevolg gehad dat het normenkader voor het zelfonderzoek 2017 en 2018 nog niet landelijk is vastgesteld.

b) Zelfonderzoek schadelastjaren 2017 en 2018

Stichting Mondriaan heeft de risico's ten aanzien van de omzet inzake schadelastjaar 2017 en 2018 in lijn met de controlepunten uit het zelfonderzoek cGGZ 2016 ingeschat. Het Functioneel Ontwerp voor het zelfonderzoek 2017 en 2018 is echter nog niet definitief vastgesteld en kent daarom onzekerheden ten aanzien van de omzetinschatting schadelastjaar 2017 en 2018.

Stichting Mondriaan heeft in de jaarrekening 2018 een verplichting opgenomen voor de mogelijke risico's ten aanzien van het zelfonderzoek 2017 en 2018.

c) Schadelast (deel)plafonds kunnen wijzigen als gevolg van diverse contractafspraken

Stichting Mondriaan heeft contractafspraken met verzekeraars over de te verlenen zorg, waaronder het aantal patiënten waaraan zorg wordt verleend en de gemiddelde kosten van de zorg. De voortgang van deze contractafspraken wordt gemonitord en periodiek gerapporteerd aan de individuele zorgverzekeraars. De voortgang is tevens onderwerp van overleg in de periodieke overlegmomenten met de individuele zorgverzekeraars. De uitkomst van deze overleggen kan een aanpassing van de contractafspraken zijn. In de tijd is dit mogelijk tot afronding van het betreffende schadelastjaar. Met de mogelijke risico's ten aanzien van overschrijding van de contractafspraken met de verschillende zorgverzekeraars heeft Mondriaan rekening gehouden bij de omzetbepaling in de jaarrekening 2018.

In de jaarrekening 2018 is uitgegaan van de originele contractafspraken inclusief de bekende aanvullingen. Voor de toerekening van afspraken voor het schadelastjaar 2018 aan de boekjaren 92018 en 2018 is gebruik gemaakt van de 'percentage of completionmethodiek' gebaseerd op de schadelastprognose per verzekeraar. Deze werkwijze komt overeen met de toerekening voor wat betreft schadelastjaren 2014 tot en met 2017.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling (vervolg)

d) De waardering van het Onderhanden werk DBC bevat inherente onzekerheden, mede in relatie tot contractafspraken, in de registratie en waardering

Voor de (grondslag van de) waardering van het onderhanden werk verwijzen wij naar de toelichting op de post onderhanden werk en de waarderingsgrondslagen terzake. Wij attenderen op de bijzonderheid dat een inschatting gemaakt moest worden van de vraag of sprake is van een verlieslatend contract, waarbij ook de onzekerheden genoemd in deze toelichting een rol spelen. Deze inschatting kan niet volledig worden gemaakt vanwege het feit dat vrijwel alle afdelingen van Stichting Mondriaan gemengde afdelingen betreffen waarop opbrengsten en kosten worden gegenereerd voor zowel de Zvw (DBC's) als andere opbrengstenstromen. Hierdoor is het niet mogelijk om de onvermijdbare kosten naar de diverse opbrengstenstromen toe te rekenen.

Afsluitend

De bijzonderheden bij de hiervoor genoemde onderwerpen versterken en mitigeren elkaar. De controles uit de zelfonderzoeken cGGZ 2015 tot en met 2016 spelen een belangrijke rol bij de risicoinschatting voor de schadelastjaren 2016 tot en met 2018 Stichting Mondriaan heeft de controlepunten uitgewerkt en beoordeeld.

De in de jaarrekening 2018 opgenomen uitgangspunten en schattingen kunnen in de realisatie toch afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Opbrengsten uit onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De opbrengsten van onderhanden DBC-zorgproducten zijn gewaardeerd volgens de directe opbrengstwaarde. Dat wil zeggen dat voor elke per balansdatum openstaande DBC is bepaald welk tarief deze zou opleveren, mits deze per balansdatum zou worden afgesloten. Volgens Mondriaan is deze methode de meest betrouwbare inschatting van de in de winst-en-verliesrekening te verantwoorden opbrengsten van onderhanden DBC-zorgproducten, naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum in overeenstemming met de in het contract met de zorgverzekeraar overeengekomen opbrengsten.

Voor de mate waarin de kosten van onderhanden DBC-zorgproducten worden verantwoord is, conform voorgaande jaren, aangesloten bij de algemene grondslagen van resultaatbepaling waarbij de lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Stichting Mondriaan heeft geen inschatting gemaakt van de voorzienbare verliezen op het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten en derhalve ook geen voorziening op de waardering in mindering gebracht. Deze inschatting kan niet worden gemaakt vanwege het feit dat vrijwel alle afdelingen van Stichting Mondriaan gemengde afdelingen betreffen waarop opbrengsten en kosten worden gegenereerd voor zowel de Zvw (DBC's) als andere opbrengstenstromen. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van financiers in mindering gebracht.

Uitgangspunten sociaal domein

Bij het bepalen van de Wmo-omzet en Jeugdwet-omzet heeft Stichting Mondriaan de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals onderstaand opgenomen. Met ingang van 2015 is als gevolg van de transitie een deel van de toenmalige AWBZ- en Zvw-zorg overgeheveld van de zorgkantoren, respectievelijk de zorgverzekeraars, naar de gemeenten ('decentralisatie'). Als gevolg van deze decentralisatie en andere factoren zoals de variëteit aan afspraken per gemeente is er vanaf 2015 sprake van een bepaalde mate van omzetonzekerheden. Overeenkomstig de landelijke en gemeentelijke uitingen van de overheid heeft hierbij continuïteit van zorgverlening voorop gestaan. Dit heeft gevolgen die leiden tot inherente onzekerheden en schattingsrisico's in deze omzet van instellingen, die naar beste weten zijn geschat door de raad van bestuur van stichting Mondriaan en verwerkt in de jaarrekening, maar die tot nagekomen effecten kunnen leiden in volgend jaar. Hieraan ligt een aantal zaken ten grondslag, waaronder het feit dat per gemeente andere producten zijn afgesproken en separate voorwaarden gelden (tijdige aanwezigheid van een geldige beschikking, woonplaatsbeginsel, feitelijke zorglevering, overeengekomen social return).

Daarnaast is er gestreefd naar een finale afrekening resp. landelijke verantwoording van de zorg aan alle gemeenten waar de stichting een contracteringsrelatie mee heeft op basis van het landelijke ISD-protocol. De wijze waarop de individuele gemeenten overgaan tot afwikkeling en vaststelling is op dit moment nog niet bekend, echter de raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening waar mogelijk en wijst op het resterende inherente risico terzake dat kan leiden tot nagekomen financiële effecten in 2019 of later.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling (vervolg)

Personele kosten

De beloningen van het personeel worden op grond van de arbeidsvoorwaarden als last in de resultatenrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door Stichting Mondriaan.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Pensioenen

Stichting Mondriaan heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Mondriaan. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Stichting Mondriaan betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Sinds 2015 gelden nieuwe, strengere, regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad, de beleidsdekkingsgraad. Deze 'nieuwe' beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In februari 2019 bedroeg de dekkingsgraad 100,8% en de beleidsdekkingsgraad 100,9%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 124%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 10 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting Mondriaan heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Stichting Mondriaan heeft de pensioenregeling daarom verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling en alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hier hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Voor werkgevers binnen de GGZ-sector is deelname aan het bedrijfstak-pensioenfonds Zorg en Welzijn verplicht, derhalve is de looptijd van de uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder onbepaald.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling (vervolg)

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de resultatenrekening opgenomen. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. Voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden iedere balansdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Stichting Mondriaan beoogt geen primair winstoogmerk.

De WTZi bepaalt bovendien (vooralsnog) dat een eventueel behaald positief exploitatiesaldo ('winst') niet mag worden uitgekeerd. Fiscaal kunnen de meeste zorginstellingen gebruik maken van de zogenoemde 'zorgvrijstelling' in de vennootschapsbelasting. Voorwaarde is dat uit de werkzaamhedentoets blijkt dat minimaal 90% van de activiteiten van de zorginstelling bestaat uit het leveren van "zorg", zijnde het verplegen, verzorgen en genezen van patiënten. Als niet aan het 90%-criterium wordt voldaan, vervalt de vpb-vrijstelling helemaal en is er sprake van een vbp-verplichting over het gehele resultaat.

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover ze betrekking hebben op:

- * posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen; dan wordt de belasting verwerkt in het eigen vermogen

- * overnames.

Als de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Vpb-plicht Jeugdzorg

Door de invoering van de Jeugdwet met ingang van 1 januari 2015, zijn gemeenten verantwoordelijk voor de organisatie van jeugdzorg/-hulp aan haar minderjarige inwoners. Hiertoe sluiten gemeenten contracten af met de diverse aanbieders van jeugdzorg/-hulp. Voor de jeugdzorginstelling zelf kan de wijziging van subsidiebekostiging (tot 2015) naar bekostiging op contractbasis (vanaf 2015) meer dan voorheen tot het risico van (gedeeltelijke) vennootschapsbelastingplicht leiden.

Oorzaak van deze eventuele vennootschapsbelastingplicht ligt in het feit dat "jeugdzorginstellingen" veelal geen beroep meer kunnen doen op het zogenoemde 'subsidie-besluit', omdat niet meer wordt voldaan aan de bijbehorende voorwaarden. Daardoor wordt naar verwachting (veel) sneller aangenomen dat "jeugdzorginstellingen" een onderneming in fiscale zin drijven met (gedeeltelijke) vennootschapsbelastingplicht tot gevolg.

Eenmaal vennootschapsbelastingplichtig is voor deze instellingen vervolgens van belang of er nog andere mogelijkheden c.q. vrijstellingen zijn om (gedeeltelijke) vennootschapsbelastingplicht te voorkomen. Hierbij valt onder meer te denken aan de zogenoemde 'zorgvrijstelling' in de vennootschapsbelasting.

Momenteel vindt op landelijk niveau overleg plaats tussen onder meer het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het Ministerie van Veiligheid & Justitie, het Ministerie van Financiën en sectorale belangenbehartigingsorganisaties ten aanzien van de hierboven geschetste fiscale problematiek. Over de eventuele uitkomsten van dit overleg, meer in het bijzonder of en onder welke voorwaarden vennootschapsbelastingplicht kan worden afgewend, is thans nog niets inhoudelijks bekend. Om voornoemde reden heeft Stichting Mondriaan geen rekening gehouden met een eventuele vennootschapsbelastingplicht in de jaarrekening.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING (vervolg)

5.1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

5.1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA**1. Materiële vaste activa***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	49.976	52.371
Machines en installaties	19.457	20.640
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	4.518	5.223
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	0	0
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	521	521
Totaal materiële vaste activa	74.471	78.754

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	78.754	82.127
Bij: investeringen	2.952	4.640
Af: afschrijvingen	7.235	7.569
Af: desinvesteringen	0	444
Boekwaarde per 31 december	74.471	78.754
Aanschafwaarde	178.912	175.960
Cumulatieve herwaarderings	-2.735	-2.735
Cumulatieve afschrijvingen	-101.706	-94.471

Toelichting:

Stichting Mondriaan heeft in 2011 recht van hypotheek en een pandrecht verleend aan Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ) en aan Coöperatieve Rabobank Parkstad Limburg (Rabobank) op de in haar bezit zijnde registergoederen. De verstrekking dient tot zekerheid voor de voldoening van alle tegenwoordige en/of toekomstige borgstellingen. De stichting heeft zich verbonden niet zonder voorafgaande toestemming van het WFZ en Rabobank onroerende goederen die door die partijen zijn gefinancierd te vervreemden of met een ander zakelijk recht te bezwaren. Tevens heeft de zorginstelling zich verbonden om op eerste verzoek van die partijen een recht van hypotheek te verstrekken op onroerende zaken waarvoor een lening is aangegaan. Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen. Er zit in de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen en terreinen ongeveer € 0,2 mln. boekwaarde van investeringen in gehuurde panden waarvan Stichting Mondriaan geen juridisch eigenaar is.

Mondriaan constateert dat er in 2018 geen indicatoren zijn voor bijzondere waardeverminderingen op haar vaste activa. In 2016 heeft Mondriaan voor het laatst een bedrijfswaardeberekening uitgevoerd waaruit geen noodzaak tot bijzondere waardevermindering volgde. De belangrijkste uitgangspunten voor die bedrijfswaardeberekening waren:

- als kasstroomgenererende eenheid is het niveau van de gehele Stichting Mondriaan vastgesteld;
- De contante waarde van de kasstromen is berekend met een disconteringsvoet van 5%;
- De uit de begroting 2017 afgeleide kasstromen voor de jaren 2017 tot en met 2020. De genormaliseerde trendmatige kasstromen vanaf 2021 zijn verwerkt als een eeuwigdurende kasstroom.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	59	59
Vordering op grond van compensatieregeling	0	0
Overige vorderingen	539	12
Totaal financiële vaste activa	598	71

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	71	282
Kapitaalstortingen	0	0
Resultaat deelnemingen	41	41
Ontvangen dividend	-41	-45
Acquisities van deelnemingen	0	0
(Terugname) waardeverminderingen	0	-207
Vordering inzake transitie	527	0
Boekwaarde per 31 december	598	71

Toelichting:

Omschrijving	hoofdsom	zekerheden	looptijd	percentage	restsom x € 1.000,-
Zorg Academie Parkstad (ZAP)	12	Geen	15 jaar	0%	12

Onder de overige vorderingen is naast de lening van Stichting Mondriaan betreffende ZAP met ingang van 2018 een langlopende vordering op het UWV opgenomen in het kader van de compensatieregeling bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbe- lang (in %)	Eigen vermogen €	Resultaat €
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Mondriaan Schoon B.V.	schoonmaak	9	51%	145	81
PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V.	GGz volgens PsyQ formule	9	50%	18	0

Toelichting:

Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op de laatst beschikbare rapportages van beide entiteiten over 2018.

De participaties zien er als volgt uit:

- Mondriaan Schoon B.V.: Stichting Mondriaan bezit 51% van de aandelen en Vebego Facility Services B.V. heeft de overige 49%;
- PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V.: Stichting Mondriaan bezit 50% van de aandelen en MET ggz Holding B.V. de overige 50%.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA**3. Voorraden***De specificatie is als volgt:*

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Medische middelen	58	58
Voedingsmiddelen	0	0
Overige voorraden:		
- centraal magazijn	52	70
- winkelvoorraad	27	35
- overig	64	69
Totaal voorraden	201	233

Toelichting:

De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs tenzij sprake is van een lagere opbrengstwaarde. Als gevolg van de hoge omloopsnelheid van alle voorraadelementen is conform voorgaande jaren geen rekening gehouden met een voorziening voor incurantheid.

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten*De specificatie is als volgt:*

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	34.061	34.082
Af: ontvangen voorschotten	23.135	24.241
Af: voorziening onderhanden werk	0	0
Totaal onderhanden werk	10.926	9.841

*De specificatie per contractpartij
is als volgt weer te geven:*

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
S-GGZ (DBC):				
CZ	15.069		12.159	2.910
VGZ	11.819		7.100	4.719
Achmea / Zilveren Kruis	2.553		1.218	1.335
Menzis	1.209		543	666
RMA (asielzoekers)	116			116
Multizorg VRZ	290			290
DSW / Stad Holland	190			190
ASR	156			156
Caresq	182			182
Overig	42			42
B-GGZ (basiszorg producten):				
CZ	234			234
VGZ	196			196
Achmea / Zilveren Kruis	39			39
Menzis	22			22
Multizorg VRZ	2			2
DSW/ Stad Holland	5			5
ASR	5			5
Overig	1			1
Forensisch (DB(B)C):				
Justitie	1.931		2.116	-184
Jeugdzorg:				
-Midden-Limburg				
-Noord-Limburg				
-Nederland overig				
Totaal (onderhanden werk)	34.061	0	23.135	10.926

Toelichting:

De post onderhanden werk betreft de op balansdatum nog niet afgesloten produkten. Het onderhanden werk is gewaardeerd volgens de directe opbrengstwaarde alsof de producten per balansdatum zouden worden afgesloten en gefactureerd, tegen de tarieven welke met de afzonderlijke verzekeraars zijn afgesproken. In het kader van de financiering OHW is van de zorgverzekeraars CZ, VGZ, Achmea/Zilveren Kruis, Menzis en Justitie forensisch een doorlopend voorschot ontvangen. In verband met enerzijds de arrangementensystematiek in Zuid-Limburg en de afrekenmethodes buiten Zuid-Limburg is geen onderhanden werk opgenomen inzake Jeugdwet.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)
 (bedragen x € 1.000)
ACTIVA**5. Vorderingen en schulden uit hoofde van bekostiging**

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Vorderingen uit hoofde van bekostiging:		
1. vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	91
2. vorderingen uit hoofde van transitierегeling	0	181
	<u>0</u>	<u>272</u>

Schulden uit hoofde van bekostiging:

1. schulden uit hoofde van financieringsoverschot	-17	0
2. schulden uit hoofde van transitierегeling	0	0
3. schulden uit hoofde van macrobeheersinstrument (zie 5.1.5.12)	0	0
	<u>-17</u>	<u>0</u>

AWBZ-Wlz	t/m 2015	2016	2017	2018	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	0	0	91		91
Financieringsverschil boekjaar				-17	-17
Correcties voorgaande jaren					0
Betalingen / ontvangsten			-91		-91
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-91</u>	<u>-17</u>	<u>-108</u>

Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>-17</u></u>	<u><u>-17</u></u>
------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------

Stadium van vaststelling

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	-17	91
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	
	<u>-17</u>	<u>91</u>

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Wettelijk budget aanvaardbare kosten AWBZ-Wlz	12.222	12.628
Af: ontvangen voorschotten	-12.239	-12.537
Totaal financieringsverschil	<u>-17</u>	<u>91</u>

Zvw

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
- vorderingen uit hoofde van transitierегeling	0	181
- schulden uit hoofde van transitierегeling	0	0
	<u>0</u>	<u>181</u>

Toelichting:

Bovenstaande opstelling geeft een weergave van de te veel of te weinig ontvangen financiering Wlz en Zvw. In 2018 is de laatste openstaande financiering Zvw ontvangen.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)
(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

6. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Vorderingen op debiteuren	17.938	24.548
Voorziening dubieuze vorderingen	-366	-359
Intercompany debiteuren	5	3
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	0	0
Te vorderen van justitie	11	688
Gemeenten	4.139	3.835
Overige vorderingen	211	413
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	699	213
Vooruitbetaalde bedragen	770	671
 Nog te ontvangen bedragen	 335	 496
Overige overlopende activa:		
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>23.742</u>	<u>30.509</u>

Toelichting:

De daling van het debiteurensaldo met € 6,6 mln. kan grotendeels verklaard worden door verrekening van facturen met de bevoorschotting in de Jeugdwet voor Zuid-Limburg. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

7. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Bankrekeningen	2.274	1.643
Kassen	91	71
Totaal liquide middelen	<u>2.366</u>	<u>1.715</u>

Toelichting:

Liquide middelen bestaan uit kassen en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen, onder kortlopende schulden. De instelling beschikt bij de Rabobank over een basis kredietfaciliteit ter hoogte van € 12,5 mln. De liquide middelen staan tot een bedrag van € 0,112 mln. (2017: € 0,112 mln.) niet ter vrije beschikking. Dit betreffen door de bank afgegeven garanties.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA**8. Eigen vermogen***Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:*

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Kapitaal	3	3
Bestemmingsreserves	0	1.033
Bestemmingsfondsen	22.765	21.548
Algemene en overige reserves	1.123	1.123
Totaal eigen vermogen	<u>23.891</u>	<u>23.707</u>

Kapitaal*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	Saldo per 1-jan-2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
Kapitaal	3	0	0	3
Totaal kapitaal	<u>3</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3</u>

Bestemmingsreserves*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	Saldo per 1-jan-2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
- innovatiefonds	200	0	-200	0
- aanloopkosten FPA	600	0	-600	0
- kwaliteitsonderzoeken	233	0	-233	0
Totaal bestemmingsreserves	<u>1.033</u>	<u>0</u>	<u>-1.033</u>	<u>0</u>

Bestemmingsfondsen*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	Saldo per 1-jan-2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen:				
- bestemmingsfonds academisering	288	5	0	293
- wachtgeldfonds academisering	110	3	0	113
- reserve aanvaardbare kosten	21.150	176	1.033	22.359
Totaal bestemmingsfondsen	<u>21.548</u>	<u>184</u>	<u>1.033</u>	<u>22.765</u>

Algemene en overige reserves*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	Saldo per 1-jan-2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
Algemene reserves en overige reserves	1.123	0	0	1.123
Totaal algemene en overige reserves	<u>1.123</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.123</u>

Toelichting:

Bestemmingsfondsen worden gevormd voor posten waar een externe verplichting op rust, bijvoorbeeld om deze reserve uitsluitend aan een bepaald doel te mogen besteden. In het verleden zijn ten laste van het bestemmingsfonds reserve aanvaardbare kosten via de resultaatbestemming bestemmingsreserves gevormd voor deeldoelen onder dezelfde externe verplichting. In 2018 is vanwege het wegvallen van de doelen van deze bestemmingsreserves besloten om deze weer toe te voegen aan het bestemmingsfonds 'reserve aanvaardbare kosten' (op basis van een besluit daartoe van de Raad van Bestuur en Raad van Toezicht). Verder is in de beginbalans van de reserve aanvaardbare kosten een correctie opgenomen van € 0,7 miljoen als gevolg van een wijziging in de opslag sociale lasten voor vakantiedagen en LFB-uren. De mutaties van de fondsen m.b.t. academisering in 2018 zijn in het kader van de meerjarenraming gemuteerd bij de bestemmingsfondsen academisering. Het resultaat is via bestemming gemuteerd met een dotatie aan het bestemmingsfonds academisering € 0,005 mln. alsmede met een dotatie aan het wachtgeldfonds academisering € 0,003 mln.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA**9. Voorzieningen**

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€	€
- Voorziening jubilea	1.911		178	-884	849
- Voorziening langdurig zieken	718	401	673		447
- Voorziening reorganisatie 2011	59	0	1		58
- Voorziening reorganisatie 2012	8	0	7		1
Totaal voorzieningen	2.696	401	859	-884	1.355

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2018
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	548
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jaar)	807
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	262

Toelichting per categorie voorziening:

De waarde van de voorzieningen is bepaald op basis van contante waarde tenzij hieronder anders wordt vermeld.

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband en is grotendeels langlopend. De jubileumvoorziening wordt berekend op basis van de gemiddelde disconteringsvoet van de afgelopen 3 jaar (dit varieert afhankelijk van de resterende looptijd, gemiddeld komt dit uit op 1,6%). Mondriaan heeft in het boekjaar een hernieuwde inschatting gemaakt van de te hanteren blijfkansen bij de berekening van de jubileumvoorziening gebaseerd op ervaringen met uitstroombpercentages van personeel. Dit heeft er toe geleid dat de blijfkansen van personeel per soort jubileum lineair toenemen conform de verwachte uitstroom. Overeenkomstig de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 145) worden de hieruit voortvloeiende effecten voor de voorziening verwerkt in de boekwaarde van de jubileumvoorziening per ultimo 2018. Als gevolg hiervan is de stand van de voorziening in het boekjaar eenmalig met € 1,1 miljoen afgenomen ten opzichte van de stand bij ongewijzigde uitgangspunten.

De voorziening langdurig zieken heeft betrekking op de verwachte kosten inzake doorbetalingsverplichtingen van twee jaar van het op balansdatum als dreigend langdurig ziek aan te merken personeel en is grotendeels kortlopend. Om deze reden en vanwege de lage rentestanden in de markt is geen discontering toegepast (contante waarde wijkt nauwelijks af van nominale waarde).

10. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan banken	54.795	58.242
Overige langlopende schulden	0	0
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	54.795	58.242
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	61.687	65.132
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: aflossingen	3.445	3.445
Stand per 31 december	58.242	61.687
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	3.447	3.445
Stand langlopende schulden per 31 december	54.795	58.242

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	3.447	3.445
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar), balanspost	54.795	58.242
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	41.714	44.883

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden (5.1.8). De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden. De reële waarde van de leningen is € 61,8 mln. per 31 december 2018 (2017: € 64,9 mln.). Convenanten zijn niet van toepassing; alle langlopende leningen zijn geborgd door het WfZ.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA**11. Overige kortlopende schulden**

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	0	0
Schuld aan groepsmaatschappijen	0	0
Crediteuren	3.768	4.232
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	3.447	3.445
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5.108	5.037
Schulden terzake pensioenen	152	188
Nog te betalen salarissen	460	272
Vakantiegeld	3.402	3.397
Vakantiedagen	6.646	5.770
Overige schulden:		
interest	346	368
Justitie	2.990	3.293
gemeenten	158	930
Intercompany crediteuren	226	198
Nog te betalen kosten	5.510	9.590
Vooruitontvangen opbrengsten:		
Overige overlopende passiva:		
- bewonersgelden	0	3
- diverse rekening-courant verhoudingen	34	28
Totaal overige kortlopende schulden	32.246	36.750

Toelichting:

Als zekerheid voor het rekening-courant krediet is een hypotheekrecht verstrekt met gedeelde zekerheden tussen WfZ en de huisbankier Rabobank op de materiële vaste activa. De inschrijving van Rabobank is als zekerheid voor het rekening-courant krediet ter hoogte van € 12,5 mln. met ingang van 1 januari 2017. Er is aan de financieringsinstellingen geen pandrecht verstrekt op het onderhanden werk zorgproducten. In de met de zorgverzekeraars afgesloten bevoorschottingsovereenkomsten is nadrukkelijk uitgesloten dat een dergelijk pandrecht verstrekt mag worden. Bij overschrijding van de faciliteit wordt een rente van 4% in rekening gebracht, tevens heeft de bank het recht op opzegging van de faciliteit. De variabele debetrente op deze rekening-courant verhouding betreft 1-maand euribor en een opslag. Over het niet getrokken gedeelte van de kredietfaciliteit wordt een bereidstellingsprovisie in rekening gebracht. De nog te betalen kosten dalen met € 4,1 mln. grotendeels door een herziening van afspraken met zorgverzekeraars. In de kortlopende schuld inzake vakantiedagen zijn met ingang van 2018 zowel in de begin- als de eindbalans de uren Levensfasebudget (LFB) opgenomen voor de nominale verplichting welke voortvloeit uit de CAO-GGZ op basis waarvan medewerkers ingaande 2010 recht hebben op een in uren op te bouwen persoonlijk levensfasebudget. Deze uren waren in de jaarrekening 2017 nog opgenomen als voorziening LFB, maar kwalificeren vanwege de verminderde onzekerheid inmiddels als kortlopende schuld. Tevens is in de beginbalans van de post inzake vakantiedagen een correctie opgenomen van € 0,7 miljoen als gevolg van een wijziging in de opslag sociale lasten (€ 0,4 miljoen voor vakantiedagen en € 0,3 miljoen voor LFB-uren).

Convenanten

Mondriaan is met haar bank een convenant met betrekking tot de solvabiliteitsratio overeengekomen, die betrekking heeft op de rekening-courant faciliteit van ter hoogte van € 12,5 mln. met ingang van 1 januari 2017.

	Solvabiliteitsratio
Gedurende boekjaar 2018 (eenmalig)	> 16,5 %

In het jaar 2018 mag de solvabiliteitsratio eenmalig 16,5% bedragen. In de jaren na 2018 wordt de tijdelijke verlaging ingetrokken en is sprake van een minimum van 17,5%

De solvabiliteitsratio is als volgt gedefinieerd: het eigen vermogen van de kredietnemer (hieronder wordt verstaan de som van het enkelvoudig eigen vermogen exclusief herwaarderingsreserve en exclusief deelnemingen en vorderingen op deelnemingen) in verhouding tot het enkelvoudig balanstotaal.

	2018	2017
Solvabiliteitsratio	21,2%	19,5%

Ultimo boekjaar wordt aan de convenant voldaan. Het percentage 2017 (19,5%) wijkt af van het in de jaarrekening 2017 opgenomen percentage (20,1%) door de toegepaste correcties in de beginbalans van het eigen vermogen als gevolg van de schattingswijziging in de opslag sociale lasten zoals gebruikt in de voorziening LFB en de schuld inzake vakantiedagen. Deze wijziging heeft geen invloed op het voldoen aan de convenant ultimo 2017.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Bankgaranties

Ten laste van de beschikbare rekening-courant limiet zijn de volgende bankgaranties afgegeven:

	ingangsdatum	einddatum	2018	2017
1135.14.182	21-4-2011	doorlopend	56	56
3146.18.953	8-12-2016	doorlopend	56	56
			<u>112</u>	<u>112</u>

Huurverplichtingen

De instelling heeft de volgende materiële huurcontracten afgesloten:

Straatnamen	Plaatsnaam	Ingangsdatum	Einddatum	Jaarhuur 2018
Laanderstraat 51a	Heerlen	1-12-1997	onbepaalde tijd	14
Laanderstraat 45	Heerlen	1-12-1997	onbepaalde tijd	27
Frankenstraat 172	Maastricht	1-5-2002	onbepaalde tijd	34
Frankenstraat 184	Maastricht	1-5-2002	onbepaalde tijd	22
Elfmorgenstraat RIBW voorzieningen	Heerlen	1-10-2006	onbepaalde tijd	146
Akkerweide RIBW voorzieningen	Hoensbroek	1-4-2009	onbepaalde tijd	188
Oranjeplein 10	Maastricht	15-2-2009	onbepaalde tijd	237
Surinameplein 9 / RIBW voorzieningen	Landgraaf	1-11-2009	onbepaalde tijd	166
Fossielenerf RIBW voorzieningen	Heerlen	1-1-2005	onbepaalde tijd	128
Old Hickoryplein 1a	Kerkrade	1-7-2009	onbepaalde tijd	39
Turennestraat 30	Maastricht	1-7-2010	onbepaalde tijd	50
Zorgboerderij	Brunssum	1-7-2007	onbepaalde tijd	3
Sint Gerardusweg	Maastricht	1-8-2007	onbepaalde tijd	4
Op de Heugden 100	Landgraaf	15-7-2014	onbepaalde tijd	63
Stationsplein 1	Sittard	15-2-2015	14-2-2021	25
Akkerheide 64	Kerkrade	1-5-2016	onbepaalde tijd	4
Zorgplein de Hofpoel (Vijverlaan)	Brunssum	1-12-2016	30-11-2031	229
Zorgacademie Parkstad Limburg	Heerlen	15-5-2012	14-5-2027	110
Malbergsingel 64	Maastricht	1-7-2017	30-6-2027	49
Prins Hendriklaan 376	Brunssum	1-6-2018	onbepaalde tijd	93
Akerstraat Noord 74	Hoensbroek	1-5-2018	onbepaalde tijd	2
Burgemeester Kessenplein 3F	Hoensbroek	1-10-2018	onbepaalde tijd	5
Jan Campertstraat 7	Heerlen	1-4-2018	onbepaalde tijd	29
Overige huurcontracten				8
		totaal		1.675
Huurverplichtingen <1 jaar				1.744
Huurverplichtingen jaar 2 t/m 5				7.088
Huurverplichtingen langlopend na 5 jaar				1.765

Het merendeel van de huurcontracten is tot onbepaalde tijd; maar is jaarlijks opzegbaar.

Verstrekte zekerheden

Mondriaan heeft in 2011 recht van hypotheek en een pandrecht verleend aan Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector en aan Coöperatieve Rabobank Parkstad Limburg op de in haar bezit zijnde registergoederen. De verstrekking dient tot zekerheid voor de voldoening van alle tegenwoordige en/of toekomstige borgstellingen.

Er is aan de financieringsinstellingen geen pandrecht verleend op het onderhanden werk zorgproductie.

Waarborgfonds voor de zorgsector

De zorginstelling heeft in het kader van het WfZ-deelnemerschap een obligoverplichting richting het WfZ. Dit houdt in dat indien het eigen vermogen van het WfZ onvoldoende zou blijken om aan de garantieverplichtingen te voldoen en WfZ wordt aangesproken op zijn garantieverplichtingen, WfZ een beroep kan doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het WfZ. De omvang van het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen van de deelnemer. De omvang van dit obligo bedraagt ultimo 2018 € 1,75 mln. (2017: € 1,86 mln.).

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument (MBI) kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. De minister heeft voor verschillende subsectoren in de zorg een MBI-omzetplafond ingesteld, waarvan de volgende omzetplafonds voor 2018 relevant zijn voor Stichting Mondriaan:

- MBI-omzetplafond geneeskundige geestelijke gezondheidszorg 2017 (TB/REG-17639-01);
- MBI-omzetplafond geneeskundige geestelijke gezondheidszorg 2018 (TB/REG-18644-01).

De minister van VWS moet uiterlijk 1 juli van jaar t+2 beslissen over inzet van het MBI, als sprake is van een macro-overschrijding.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 heeft Stichting Mondriaan nog geen inzicht in de realisatie van de MBI omzetplafonds over 2017 en 2018. Hierdoor is nog onduidelijk of er daadwerkelijk sprake zal zijn van het inzetten van het macrobeheersinstrument. Stichting Mondriaan is daarom nu niet in staat een betrouwbare schatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

Mocht het MBI worden ingezet, dan zal de macro-overschrijding worden verhaald op individuele zorginstellingen naar rato van de gerealiseerde omzet (waarop het MBI van toepassing is).

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen (vervolg)

Fiscale eenheid

Stichting Mondriaan maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid omzetbelasting met Mondriaan Schoon B.V. en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de fiscale eenheid. Ultimo 2018 bedragen de schulden van de fiscale eenheid € 0,085 mln.

13. Financiële instrumenten

Algemeen

Stichting Mondriaan maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Om deze risico's te beheersen heeft Stichting Mondriaan een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten, en daarmee de financiële prestaties van Stichting Mondriaan, te beperken. Stichting Mondriaan zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Kredietrisico

Stichting Mondriaan loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico is geconcentreerd bij een beperkt aantal tegenpartijen (zorgverzekeraars, Ministerie van Veiligheid & Justitie, gemeenten en Zorgkantoor Zuid-Limburg). Met deze tegenpartijen bestaat een lange relatie; zij hebben altijd tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan. De vorderingen op zorgverzekeraars, Ministerie van Veiligheid & Justitie, gemeenten en Zorgkantoor Zuid-Limburg bedragen EUR 33,0 miljoen, 86% van de totale vorderingen waarover kredietrisico kan worden gelopen.

De blootstelling aan kredietrisico van Stichting Mondriaan wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Daarnaast houdt het management ook rekening met de demografische aspecten van het klantenbestand, waaronder het risico op wanbetaling in de sector aangezien deze factoren van invloed zijn op het kredietrisico. De boekwaarde van de financiële vaste activa, vorderingen uit hoofde van financieringstekort, debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen en het onderhanden werk representeert het maximale kredietrisico. Een groot deel van de omzet wordt gerealiseerd met transacties met twee zorgverzekeraars. Ook geografisch gezien is sprake van een concentratie van kredietrisico. Met vrijwel alle afnemers wordt al vele jaren zaken gedaan en er is slechts in incidentele gevallen sprake geweest van verliezen. Bij de bewaking van het kredietrisico worden klanten op basis van kredietkenmerken in groepen ingedeeld, onder andere naar particuliere klant, zorgverzekeraar of onverzekerde zorg, ouderdomsprofiel, looptijd en eventuele eerdere financiële problemen. Handels- en overige vorderingen hebben met name betrekking op de zorgverzekeraars. Klanten met een hoog risicoprofiel worden op een lijst geplaatst en nauwlettend gevolgd door de administratie. Onverzekerde zorg vindt alleen incidenteel plaats. Mondriaan verlangt geen zakelijke zekerheid voor handels- en overige vorderingen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het beleid van Stichting Mondriaan is om haar financieringen op vaste activa grotendeels aan te trekken met vastrentende leningen en de financiering van het werkkapitaal met variabel rentende leningen (rekening-courantfaciliteit). Stichting Mondriaan loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden en herfinanciering van bestaande financieringen. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende rente afspraken loopt Stichting Mondriaan risico ten aanzien van toekomstige kasstromen en met betrekking tot vastrentende leningen reële waarde risico. Stichting Mondriaan monitort deze risico's voortdurend om waar nodig in te kunnen grijpen. De gewogen gemiddelde rentevoet voor vastrentende leningen bedraagt ultimo 2018 3,65% (2017: 3,65%). Voor een overzicht van de rente- en aflossingsverplichtingen wordt verwezen naar het overzicht langlopende schulden aan kredietinstellingen ultimo 2018. Stichting Mondriaan loopt alleen renterisico over de rekening-courant faciliteit. De variabele debetrente van deze rekening-courant bedraagt euribor + opslag. Indien het tarief van de rekening-courant met 0,25% stijgt, bedraagt het maximale risico € 0,031 mln. in 2019.

Liquiditeitsrisico

Stichting Mondriaan bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor Stichting Mondriaan steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft. De instelling stuurt op de cash-flow middels een korte en lange termijn liquiditeitsplanning.

Mitigerende maatregelen

Stichting Mondriaan ziet erop toe dat er voldoende opvraagbare tegoeden zijn om gedurende een periode van enkele maanden de verwachte operationele kosten te dekken, inclusief het voldoen aan de financiële verplichtingen. Hierbij is geen rekening gehouden met het eventuele effect van extreme omstandigheden die redelijkerwijs niet kunnen worden voorspeld, zoals natuurrampen. De instelling beschikt bij de Rabobank per balansdatum 2018 over een basis kredietfaciliteit van € 12,5 mln. (2017: € 12,5 mln.), die op balansdatum niet is benut.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan. Wanneer de reële waarde afwijkt van de boekwaarde is dit toegelicht bij de desbetreffende post. De reële waarde is de contante waarde van toekomstige kasstromen gebaseerd op een rente die per balansdatum zou gelden voor gelijksoortige instrumenten vermeerderd met een risicopremie voor ieder individuele instrument.

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

(bedragen x € 1.000)

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	106.983	39.616	27.647	0	1.713	175.959
- cumulatieve herwaarderingen	2.548		187			2.735
- cumulatieve afschrijvingen	52.065	18.976	22.236	0	1.192	94.470
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>52.371</u>	<u>20.640</u>	<u>5.223</u>	<u>0</u>	<u>521</u>	<u>78.754</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	962	938	1.052	0	0	2.952
- herwaarderingen						0
- afschrijvingen	3.357	2.121	1.757		0	7.235
- bijzondere waardeverminderingen						0
- terugname bijz. waardeverminderingen						0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde						0
.cumulatieve herwaarderingen						0
.cumulatieve afschrijvingen						0
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde						0
cumulatieve herwaarderingen						0
cumulatieve afschrijvingen						0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.394</u>	<u>-1.183</u>	<u>-705</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-4.283</u>
Stand per 31 december 2018						
- aanschafwaarde	107.945	40.554	28.699	0	1.713	178.911
- cumulatieve herwaarderingen	2.548	0	187	0	0	2.735
- cumulatieve afschrijvingen	55.421	21.097	23.994	0	1.192	101.704
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>49.976</u>	<u>19.457</u>	<u>4.518</u>	<u>0</u>	<u>521</u>	<u>74.471</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0 / 2,5 / 5 / 10%	5 / 10%	33,33 / 25 / 20 / 14 / 10%			

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

(bedragen x € 1.000)

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	59					0	12	71
Kapitaalstortingen	0							0
Resultaat deelnemingen	41							41
Ontvangen dividend	-41							-41
Verstrekke leningen/verkregen effecten								0
Ontvangen dividend / aflossing leningen								0
(Terugname) waardeverminderingen						0		0
Amortisatie (dis)agio								0
Vordering inzake Transitie							527	527
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>59</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>539</u>	<u>598</u>
Som waardeverminderingen								0

5.1.8 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018
(bedragen x € 1.000)

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflos- sings- wijze	Aflos- sing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
BNG	31-aug-07	25.000	40	WTZI	4,72%	18.594		625	17.969	14.844	29	lineair	625	Waarborgfonds
BNG	31-aug-07	18.000	30	WTZI	4,73%	11.850		600	11.250	8.250	19	lineair	600	Waarborgfonds
BNG	1-okt-08	3.620	12	WTZI	4,67%	1.011		290	721	0	3	lineair	290	Waarborgfonds
BNG	1-dec-11	15.000	20	WTZI	2,96%	10.500		750	9.750	6.000	13	lineair	750	Waarborgfonds
Rabobank	24-jul-13	10.000	20	WTZI	2,64%	7.935		492	7.443	4.968	15	lineair	493	Waarborgfonds
Nat. Nederlanden	21-mei-14	7.500	20	WTZI	2,48%	6.321		369	5.953	4.100	16	lineair	369	Waarborgfonds
BNG	28-okt-14	6.500	20	WTZI	1,62%	5.476		320	5.157	3.552	16	lineair	320	Waarborgfonds
Totaal						61.687	0	3.445	58.242	41.714			3.447	

5.1.9 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING (bedragen x € 1.000)

BATEN

14. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	79.148	81.533
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	12.222	12.753
Opbrengsten Jeugdwet	8.581	10.493
Opbrengsten Wmo	20.031	20.363
Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie (forensische zorg; exclusief subsidies)	7.518	6.425
Beschikbaarheidsbijdragen Zorg (exclusief Opleidingen)		
Overige zorgprestaties	3.535	3.632
Totaal	131.035	135.200

Toelichting:

De daling van de opbrengsten zorgverzekeringswet wordt veroorzaakt door aangepaste contractafspraken met zorgverzekeraars. De opbrengsten Jeugdzorg bestaan voor ongeveer 90% uit Zuid-Limburg waarbij wordt afgerekend op basis van arrangementstarieven. Hierdoor is onder andere geen sprake van een OHW-situatie ultimo van het jaar. Voor de overige regio's Midden-Limburg, Noord-Limburg en buitenregionaal wordt afgerekend op gerealiseerde dagen en uren.

Wmo betreft kleinschalig en beschermd wonen alsmede dagbesteding en inloop.

De omzet Justitie is met name gebaseerd op productie op basis van DB(B)C's aangevuld met ZZP's.

De opbrengst overige zorgprestaties heeft betrekking op de verslavingsreclassering, opbrengsten persoonsgebonden en -volgende budgetten en overige niet-gebudgetteerde zorgprestaties.

15. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Subsidies Wlz/Zvw-zorg	18	642
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van Veiligheid en Justitie	0	0
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	977	150
Overige Rijkssubsidies	47	268
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	1.993	1.806
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	325	35
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	1	102
Totaal	3.362	3.003

Toelichting:

De rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS hebben betrekking op enerzijds de Subsidie inzake Transitie Jeugd en anderzijds het Stagefonds. De beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen bestaat uit de van VWS ontvangen subsidies in het kader van de medische vervolgoopleidingen.

16. Toelichting overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):	2.145	2.599
Detacheringen	1.227	1.533
Overige opbrengsten	732	742
Totaal	4.104	4.874

Toelichting:

De overige opbrengsten hebben onder meer betrekking op de verhuur van vergaderruimtes en overig onroerend goed, opbrengsten die voortvloeien uit afgesloten dienstverlenings- en service-overeenkomsten met externe instanties, de opbrengsten van het bedrijfs- en bezoekersrestaurant en de verhuur van sporthal en zwembad. Het totaal van overige opbrengsten in 2018 daalt ten opzichte van 2017 met name door daling vanuit dienstverlening externe instanties. De overige opbrengsten bestaan met name uit ontvangen bijdragen op grond van de zogenaamde academiseringsgelden en het Teaching Hospital.

5.1.9 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

LASTEN

17. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Lonen en salarissen	79.099	80.662
Sociale lasten	12.151	12.145
Pensioenpremies	7.004	7.030
Andere personeelskosten:		
Overige personeelskosten	4.897	4.819
Subtotaal	103.151	104.657
Personeel niet in loondienst	4.527	4.268
Totaal personeelskosten	107.678	108.925
Specificatie aantal personeelsleden (in FTE's) gemiddeld van het verslagjaar		
- personeel in loondienst	1.586	1.631
- personeel niet in loondienst	53	42
- personeel gedetacheerd	-16	-21
Aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden gemiddeld van het verslagjaar	1.623	1.652
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

De personele kosten 2018 zijn ten opzichte van 2017 met circa € 1,3 mln. gedaald. Lonen en salarissen dalen met € 1,6 mln., hoofdzakelijk veroorzaakt door de afname van het aantal werknemers. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de laatste twaalf maanden. Door een gemiddelde te gebruiken, schommelt de dekkingsgraad minder sterk. Door deze nieuwe berekening is het niet mogelijk de dekkingsgraden vanaf 2015 te vergelijken met die van 2014 en eerder. In maart 2019 bedroeg de dekkingsgraad 99,2% en de beleidsdekkingsgraad 100,9%. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

18. Afschrijvingen vaste activa

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa		
- materiële vaste activa	7.235	7.568
- financiële vaste activa	0	207
Totaal afschrijvingen	7.235	7.775

Toelichting:

De afschrijvingslast wordt verantwoord onder materiële vaste activa en financiële vaste activa. Als gevolg van de wijzigende bekostiging heeft Mondriaan een aantal jaren geleden ervoor gekozen om haar activa af te schrijven op

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.985	6.488
Algemene kosten	7.767	7.724
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	2.207	2.488
Onderhoud en energiekosten	3.413	4.339
Huur en leasing	1.696	1.560
Totaal overige bedrijfskosten	21.068	22.599

Toelichting:

De overige kosten dalen in 2018 met € 1,5 mln. ten opzichte van 2017 met name door bezuinigingen op hotelmatige en

5.1.9 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

LASTEN**20. Financiële baten en lasten**

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Rentebaten	0	4
Resultaat deelnemingen	41	41
Subtotaal financiële baten	41	45
Rentelasten	-2.301	-2.416
Resultaat deelnemingen	-75	-66
Subtotaal financiële lasten	-2.376	-2.482
Totaal financiële baten en lasten	-2.335	-2.437

Toelichting:

Het resultaat deelnemingen bestaat in 2018 enerzijds uit het positieve resultaat van Mondriaan Schoon en anderzijds met name uit de bijdrage in de kosten van PsyQ Zuid-Oost Nederland B.V. Het gedurende het boekjaar geactiveerde bedrag gepresenteerd als 'geactiveerde rente' bedraagt € 0,3 mln. (2017: € 0,4 mln.). Voor de gehanteerde rentevoet wordt verwezen naar 5.1.8.

21. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Mondriaan. Het voor Stichting Mondriaan toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het bezoldigingsmaximum voor zorg en jeugdhulp, klasse V, totaalscore 12 punten). De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking ^a en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling		
bedragen x € 1	J.E.M van Eerd-Vismale	J.M.P. Essers
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	177.185	173.045
Beloningen betaalbaar op termijn	11.466	11.470
subtotaal	188.651	184.515
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	188.651	184.515
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	J.E.M van Eerd-Vismale	J.M.P. Essers
Functiegegevens	Lid RvB 01/01-31/08	Lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	Voorzitter RvB 01/09-31/12	01/10-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	169.470	39.383
Beloningen betaalbaar op termijn	11.113	2.779
Subtotaal	180.583	42.162
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	45.622
Totale bezoldiging	180.583	42.162

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1- 12.
Deze categorie is voor 2018 niet van toepassing voor Stichting Mondriaan.

5.1.9 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING (vervolg)

(bedragen x € 1.000)

LASTEN

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	H.M.A. Dumont	P.W. Hoogers	T.S. de Wit
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	12.538	8.359	9.409
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	H.M.A. Dumont	P.W. Hoogers	T.S. de Wit
Functiegegevens	Voorzitter	N.v.t.	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	N.v.t.	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	12.135	N.v.t.	8.090
Beloningen betaalbaar op termijn	27.150	N.v.t.	18.100
bedragen x € 1			
Functiegegevens	W.M.H.A. Lemmens	E.H. Tonkens	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	8.360	8.359	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.900	18.900	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	W.M.H.A. Lemmens	E.H. Tonkens	N.v.t.
Functiegegevens	Lid	N.v.t.	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	8.090	8.090	
Beloningen betaalbaar op termijn	18.100	18.100	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.
Deze categorie is voor 2018 niet van toepassing voor Stichting Mondriaan.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

22. Honoraria accountant

	2018	2017
	€	€
De honoraria van de accountant over 2018 zijn als volgt:		
EY accountants		
1 Controle van de jaarrekening	104.302	103.389
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	84.216	151.497
3 Fiscale advisering	0	0
4 Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	188.518	254.886

De bovenstaande honoraria accountant zijn gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

23. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit

5.1.10 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Mondriaan heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 24 mei 2019.

De Raad van Toezicht van de Stichting Mondriaan heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 24 mei 2019.

Ondertekening door bestuurders en toezichhouders*

Dhr. J.M.P. Essers MBA
Voorzitter Raad van Bestuur

Dhr. mr. H.M.A. Dumont
Voorzitter Raad van Toezicht

Mw. drs. T.S. de Wit
Lid Raad van Toezicht

Dhr. drs. W.M.H.A. Lemmens
Lid Raad van Toezicht

Mw. prof. dr. E.H. Tonkens
Lid Raad van Toezicht

Dhr. drs. P.W. Hoogers
Lid Raad van Toezicht

*Uit overwegingen van veiligheid en privacy nemen wij geen handtekeningen op in deze versie van de jaarrekening. In plaats hiervan is het formulier handtekening jaarverantwoording ondertekend en opgestuurd naar het CIBG. Een versie met handtekeningen is beschikbaar bij Stichting Mondriaan.

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

De resultaatsbestemming is een onderdeel van de jaarrekening. In de statuten is bepaald, conform artikel 5, lid 3: "Aan de goedkeuring van de Raad van Toezicht zijn onderworpen de vaststelling door de Raad van Bestuur van het jaarverslag en de jaarrekening".

5.2.2 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatbestemming zoals opgenomen in de toelichting op het eigen vermogen.

5.2.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich in de periode tussen balansdatum en rapporteringsdatum geen gebeurtenissen of ontwikkelingen voorgedaan die het door de jaarrekening weergegeven beeld in de onderneming als geheel in belangrijke mate beïnvloeden.

5.2.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring wordt separaat toegevoegd.

5.3 BIJLAGEN

BIJLAGEN

5.3.1 VERANTWOORDING PRODUCTIEKOSTEN

(Bedragen op euro nauwkeurig)

5.3.1.1 VERANTWOORDING PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE MAASTRICHT

	<u>MHU</u> €	<u>Preventie</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Subsidie gemeente Maastricht	561.280	324.629
Overige bedrijfsopbrengsten		50.201
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>561.280</u>	<u>374.830</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Salarissen	332.928	300.821
Sociale lasten	61.202	79.274
Personeel niet in loondienst	8.519	0
Overige personele kosten	12.225	13.154
Totaal personele kosten	<u>414.874</u>	<u>393.249</u>
Voedingskosten	457	0
Hotelmatische kosten	94.724	1.652
Algemene kosten	674	12.527
Clientengebonden kosten	12.970	1.064
Onderhoud	8.195	4.740
Kapitaal / Afschrijvingskosten	18.074	10.453
Kapitaal / Huisvestingskosten	7.910	18.374
Totaal materiële kosten	<u>143.004</u>	<u>48.810</u>
Som der bedrijfslasten	557.878	442.058
Overhead	27.894	22.103
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>-24.492</u></u>	<u><u>-89.332</u></u>
Totaal resultaat	-113.824	

Toelichting

Naast bovenstaande financiële opstelling vindt tevens een inhoudelijke verantwoording plaats aan de subsidieverlener.

BIJLAGEN

5.3.1 VERANTWOORDING PRODUCTIEKOSTEN (VERVOLG)

(Bedragen op euro nauwkeurig)

5.3.1.2 VERANTWOORDING PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE SITTARD-GELEEN

	Preventie €	Methadon bus €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Subsidie gemeente Sittard	176.728	6.684
Overige bedrijfsopbrengsten	27.329	0
Som der bedrijfsopbrengsten	204.057	6.684
BEDRIJFSLASTEN:		
Salarissen	163.767	30.311
Sociale lasten	43.157	7.656
Personeel niet in loondienst	0	0
Overige personele kosten	7.161	860
Totaal personele kosten	214.085	38.827
Voedingskosten		0
Hotelmatische kosten	899	6.944
Algemene kosten	6.820	73
Clientgebonden kosten	579	4
Onderhoud	2.580	0
Kapitaal / Afschrijvingskosten	5.691	6.600
Kapitaal / Huisvestingskosten	10.003	0
Totaal materiële kosten	26.572	13.622
Som der bedrijfslasten	240.657	52.449
Overhead	12.033	2.622
RESULTAAT BOEKJAAR	-48.632	-48.387
Totaal resultaat	-48.632	
Stand reserve aanvang boekjaar	-75.593	
ontrekking	-48.632	
dotatie		
Stand reserve ultimo boekjaar	-124.225	

Toelichting

Naast bovenstaande financiële opstelling vindt tevens een inhoudelijke verantwoording plaats aan de subsidieverlener.

BIJLAGEN

5.3.1 VERANTWOORDING PRODUCTIEKOSTEN (VERVOLG)

(Bedragen op euro nauwkeurig)

5.3.1.3 VERANTWOORDING PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE HEERLEN

	Methadon bus €	Bemoeizorg €	MHU €	Preventie €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:				
Subsidie gemeente Heerlen	93.340	585.160	792.429	321.995
Overige bedrijfsopbrengsten				49.793
Som der bedrijfsopbrengsten	93.340	585.160	792.429	371.788
BEDRIJFSLASTEN:				
Salarissen	58.838	361.826	486.798	298.380
Sociale lasten	14.862	89.948	91.905	78.631
Personeel niet in loondienst	0	0	8.009	0
Overige personele kosten	1.670	25.347	13.051	13.048
Totaal personele kosten	75.371	477.121	599.763	390.058
Voedingskosten	0	29	0	0
Hotelmatische kosten	13.888	3.259	170.000	1.639
Algemene kosten	147	12.365	3.718	12.425
Clientgebonden kosten	9	144	32.701	1.055
Onderhoud	0	8.543	11.569	4.701
Kapitaal / Afschrijvingskosten	0	18.843	25.517	10.369
Kapitaal / Huisvestingskosten	0	33.119	44.851	18.225
Totaal materiële kosten	14.043	76.302	288.357	48.414
Som der bedrijfslasten	89.414	553.422	888.120	438.472
Overhead	4.471	27.671	44.406	21.924
RESULTAAT BOEKJAAR	-545	4.067	-140.097	-88.607
Nagekomen opbrengsten				49.500
Totaal resultaat	-175.683			

Toelichting:

Naast bovenstaande financiële opstelling vindt tevens een inhoudelijke verantwoording plaats aan de subsidieverlener.

BIJLAGEN

5.3.2 VERANTWOORDING BESTEDE UREN WMO-PROJECTEN

(Bedragen op euro nauwkeurig)

Gemeente Heerlen:

uren

- Stand-By (Coöperatie Heerlen)	10,36	x	26.520,83	=	274.785
- Overleg zorgcirkels wijkgericht werken	852	x	79,81	=	68.021
- Bemoeizorg zorgmijdende ouderen	325	x	79,81	=	25.966

cursussen

- Cursus: Angst de baas	2	x	11.571,00	=	23.142
- Cursus: In de put, uit de put	2	x	11.571,00	=	23.142
- Cursus: KOPP/KVO groepen	5	x	5.400,00	=	27.000
- Cursus: KOPP/KVO ouderondersteuningsgroepen	4	x	5.400,00	=	21.600
- Cursus: Piep zei de muis	2	x	6.171,00	=	12.342
- Cursus: Let op de kleintjes	2	x	6.171,00	=	12.342

488.340

Gemeente Maastricht:

uren

PGA: uren	896,42	x	110,10	=	98.698
- Kwartier maken in de wijk: welzijn versterkt	1.153,08	x	85,41	=	98.481
- Kwartier maken in de wijk: scholieren	170,00	x	81,29	=	13.819
- PMH: Coördinatie Stichting Omgaan met angst	144,50		51,45	=	7.435
- Participatie: loketfunctie	215,42	x	81,29	=	17.511

cursussen

- Cursus Psycho-educatie familie schizofrenie	1	x	8.472,79	=	8.473
- Cursus Interactievaardigheid voor mantelzorgers	-	x	9.530,60	=	0
- Themabijeenkomsten: Publieksvoorlichting	10	x	3.230,03	=	32.300
- Herstelgroepen	2	x	12.239,96	=	24.480
- Familie spreekuur	1	x	26.031,64	=	26.032
- Wijsplus	1	x	7.264,50	=	7.265
					<u>334.494</u>

Toelichting:

Naast bovenstaande financiële opstelling vindt tevens een inhoudelijke verantwoording plaats aan de subsidieverstrekkers.

BIJLAGEN

5.3.3 ACADEMISERINGSGELDEN

(Bedragen op euro nauwkeurig)

	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie	0	0
Niet-gebudgetteerde zorgprestaties	0	0
Overige bedrijfsopbrengsten	626.680	626.680
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>626.680</u>	<u>626.680</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	567.355	532.945
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	0	0
Overige bedrijfskosten	61.709	98.002
Som der bedrijfslasten	<u>629.064</u>	<u>630.947</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	-2.384	-4.267
Financiële baten en lasten	10.862	10.635
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>8.478</u>	<u>6.368</u>
Buitengewone baten en lasten	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>8.478</u></u>	<u><u>6.368</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Bestemmingsfonds academisering	5.464	3.435
Bestemmingsreserve wachtgeld academisering	3.014	2.933
	<u><u>8.478</u></u>	<u><u>6.368</u></u>